

ВІДГУК

офіційного рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

БУДЯНСЬКОЇ ВІКТОРІЇ АНАТОЛІЇВНИ

на дисертаційне дослідження ЛЮ МЕЙХУАНЬ

«Управління формуванням духовної культури майбутніх учителів у закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки)»»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

1. Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із відповідними планами галузей науки.

В умовах культурного та духовного розвитку суспільства Китайської Народної Республіки особливу увагу приділяють підготовці кваліфікованих кадрів, зокрема фахівців закладів вищої освіти. Пріоритетом є формування у майбутніх викладачів таких якостей, як толерантність, шанобливість, правова, політична та морально-етична культура, а також професійна компетентність та майстерність. З огляду на необхідність духовного відродження та зміцнення моральних цінностей серед молодого покоління заклади вищої освіти мають забезпечити належний зміст у всіх аспектах освітнього процесу, який покликаний сприяти вихованню найкращих духовних якостей у студентів та формуванню громадянських чеснот, таких як працьовитість, повага до старших.

Викладачі університетів КНР виконують важливе завдання розвитку духовної культури у студентів. Їхня професійна компетентність передбачає наявність високого ступеня культурної обізнаності.

Актуальність проблеми доведено авторкою та конкретизовано в науковому апараті дослідження, який відповідає вимогам і є самостійним для розв'язання всіх поставлених завдань. Визначена дисертанткою логіка відповідає науковий проблемі та спрямована на системне її вирішення. Дисертацію виконано відповідно до наукової теми Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою «Управління формуванням професійної компетентності майбутніх фахівців в умовах інформаційного полікультурного освітнього середовища» (номер державної реєстрації 0120U104231).

2. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації забезпечується застосуванням у ході її виконання методології, мети і завдань, специфіки об'єкта і предмета дослідження та підтверджується використанням необхідного комплексу методів дослідження, відповідною джерельною базою, кількісною обробкою та якісним аналізом, а також практичним упровадженням дослідницьких результатів.

Для досягнення мети та завдань дослідження в роботі було використано теоретичні та емпіричні методи дослідження. Сформована авторкою джерельна база відзначається різноманітністю та достатньою структурною повнотою. Вона містить 235 найменувань, з них 40 – зарубіжних джерел іноземною мовою, що слугує доказом інформативності та валідності представленої роботи.

Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані в дисертації, обґрунтовані широкою апробацією результатів дослідження. Дисертантка представила основні положення своєї дисертації на численних науково-практичних і науково-методичних конференціях різних рівнів, а також інших науково-практичних заходах.

3. Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації.

У дисертаційній роботі досліджено проблему управління формуванням духовної культури майбутніх учителів у закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки), теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти, експериментально перевірено ефективність моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки). Розроблено інструментарій визначення ефективності впровадження моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки).

Уточнено визначення понять «професійна компетентність студента – майбутнього вчителя музичного мистецтва»; «професійна компетентність викладача музичного мистецтва» та поняття інтеграції професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти.

4. Нові факти, одержані здобувачем. У дисертаційній роботі Лю Мейхуань уперше: створено та теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки); розроблено інструментарій визначення ефективності впровадження моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки); визначено технологію застосування структурно-функціональної моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки).

5. Значення для науки і практики одержаних автором результатів.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що запропоновано методичні рекомендації щодо впровадження структурно-функціональної моделі управління формуванням духовної культури у

майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти КНР, у яких подано:

методику використання факторно-критеріальної субмоделі оцінювання професійної діяльності викладача закладу вищої освіти щодо формування духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва та факторно-критеріальної субмоделі оцінки рівня сформованості духовної культури студента – майбутнього вчителя музичного мистецтва в закладі вищої освіти;

методику адміністративного моніторингу, яка застосовується періодично з метою активізації самоаналізу та саморегуляції діяльності науково-педагогічного колективу.

6. Основні положення дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Сичуаньського університету мистецтв і науки КНР (місто Сичуань, КНР) (довідка № 20230510); Комунального закладу освіти «Харківська спеціалізована школа III ступенів № 109» Харківської міської ради Харківської області (Довідка № 171 від 05.07.2023).

7. Оцінка структури та змісту дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел до кожного розділу, разом – 235 джерел, з них зарубіжних джерел – 40 та додатків. Повний текст дисертації складає 257 сторінок, основний зміст роботи викладений на 182 сторінках.

У вступі обґрунтовано актуальність виконаного дослідження; указано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження; висвітлено наукову новизну та практичне значення результатів дослідження; представлено апробацію та впровадження результатів дослідження; зазначено особистий внесок здобувача; подано структуру й обсяг дисертаційної роботи.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади формування духовної культури у майбутніх учителів у закладі вищої освіти» аргументовано виокремлено провідні методологічні підходи до вивчення поняття «духовна культура». Показано наявність взаємозв'язку понять «духовна культура», «естетичне виховання» та «художня освіта». Виокремлено особливості формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва в закладі вищої освіти. Показано значення інтеграції для процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в університетах Китайської Народної Республіки (провінція Сичуань).

У другому розділі «Модель управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки)» авторкою охарактеризовано організаційно-педагогічні умови, які є ключовими складовими структурно-функціональної моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва. До організаційно-педагогічних умов дисертанткою віднесено: 1) наявність інтеграційних зав'язків та інноваційного освітнього середовища в процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; 2) наявність

навчально-методичних умінь та професійно-музичних навичок у викладачів, що забезпечують як розвиток професійних компетентностей, так і духовний розвиток студентів; 3) мотивація студентів до навчальної діяльності та розвиток їхньої пізнавальної активності; 4) забезпечення якості освітнього процесу.

Подано структурно-функціональну модель управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки, провінція Сичуань), яка складається з концептуально-цільового, змістового, організаційно-структурного, процесуально-технологічного та результативно-корекційного блоків. Теоретично обґрунтовано її зміст, критерії, інструментарій визначення ефективності.

Розглянуто авторську модель формування духовної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва в умовах інноваційного середовища кафедри закладу вищої освіти в університетах Китайської Народної Республіки, провінція Сичуань. Розроблена модель в умовах вищої педагогічної освіти допоможе підготувати для музичних шкіл та університетів компетентного вчителя-професіонала, здатного творчо застосовувати здобуті знання, уміння й навички у галузі мистецької освіти, використовувати у своїй практичній діяльності сучасний зміст, педагогічні прийоми, методи, інноваційні технології; стимулювати професійні інтереси й розвивати навички рефлексивно-ціннісного ставлення до педагогічної взаємодії з дітьми, які навчаються музики, розвивати їх духовну культуру.

Подано інструментарій визначення ефективності впровадження моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки, провінція Сичуань).

У третьому розділі «Експериментальна перевірка складових моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва закладів вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки)» для проведення експериментальної перевірки впровадження структурно-функціональної моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва в закладі вищої освіти дисертанткою було розроблено план та визначено структуру її проведення.

Виконаний у межах експериментальної перевірки Лю Мейхуань ретроспективний аналіз дозволив охарактеризувати стан професійної діяльності викладачів кафедр закладу вищої освіти та стану сформованості духовної культури студента – майбутнього вчителя музичного мистецтва. Використання авторкою дослідження комплексу субмоделей, що лежать в основі моделі управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва, показало позитивні результати, а узагальнені результати експериментального її впровадження засвідчили підвищення результативності діяльності кафедри образотворчого та музичного мистецтва у формуванні духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, рівня професійної

діяльності викладачів закладу вищої освіти щодо формування духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва та рівня сформованості духовної культури студента – майбутнього вчителя музичного мистецтва у закладі вищої освіти КНР (провінція Сичуань).

Надані методичні рекомендації щодо застосування моделі управління формування духовної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки) допоможуть побудувати ефективну освітню діяльність у напрямі формування та розвитку духовної культури майбутніх учителів.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані у професійній діяльності як викладачів кафедр музичного мистецтва, так і керівників кафедр закладів вищої освіти КНР та України.

Список використаних джерел зроблено з дотриманням установлених вимог.

Отже, здійснений детальний аналіз дозволяє констатувати, що дисертаційна робота Лю Мейхуань за структурою, змістом, обґрунтованістю основних положень, висновків є самостійним дисертаційним дослідженням.

8. Повнота висвітлення результатів в опублікованих працях. Основні результати дослідження опубліковано в 16 публікаціях (з яких 5 – одноосібні), із них: 4 – статті у вітчизняних фахових наукових виданнях, 3 – статті в періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Республіка Польща), 9 – тези доповіді та матеріали наукових конференцій.

9. Дотримання академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Експертиза тексту дисертаційного дослідження та його результатів (висновків, пропозицій та рекомендацій) дає підстави стверджувати, що Лю Мейхуань було дотримано загальних вимог та вимог академічної доброчесності. Дисертанткою відповідним чином оформлені посилання на наукові та документальні джерела, статистичні матеріали. Анотація поданого дисертаційного дослідження є характеристикою роботи, відображає мету та новизну наукової праці. Зміст анотації не містить інформації, яка була б відсутня в тексті дисертації.

10. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Лю Мейхуань, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання:

1. У вступі роботи щодо наукової розробки проблеми перераховуються праці здебільшого українських дослідників, на нашу думку, доцільним було б наведення прикладів науковців КНР.

2. Зважаючи на затребуваність у психолого-педагогічних дослідженнях інтегративного підходу до формування професійних компетентностей, корисно

було б підготувати методичні рекомендації щодо впровадження інтегративного підходу в процес професійної підготовки майбутніх спеціалістів-учителів музичного мистецтва.

3. З огляду на представлену в роботі структурно-функціональну модель управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва принагідно окреслити специфіку коригувальної траєкторії системного та індивідуального підходу.

4. За аналізом динаміки показників результативності сформованості духовної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва було б доречно більш детально проаналізувати чинники, що можуть вплинути на оптимізацію управління формуванням духовної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва.

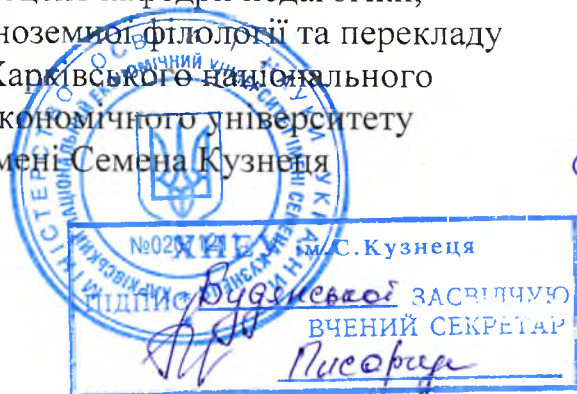
Висловлені зауваження мають рекомендаційний характер.

11. Висновок

Аналіз дисертації, анотації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження Лю Мейхуань на тему: «Управління формуванням духовної культури майбутніх учителів у закладі вищої освіти (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки)» є завершеним дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення для педагогічної науки і практики. Зважаючи на те, що дисертація є цінним джерелом автентичних матеріалів щодо управління формуванням духовної культури майбутніх учителів у закладі вищої освіти, та той факт, що робота слугує популяризації українських конструктивних ідей у галузі освіти за кордоном, уважаємо, що дисертація заслуговує на позитивну оцінку. Загалом вона відповідає вимогам наказу МОП України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її авторка Лю Мейхуань заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки,
іноземної філології та перекладу
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця

Вікторія БУДЯНСЬКА